

¹² N̄yen n`teel H̄efafraasa ta seen̄a-n. H̄à ba na Yeesu Krista η̄m̄ēēhedn. Wo fan ba na Krista η̄m̄ēēhedn lee, h̄á ka kpaá saa n`h̄en seen̄b. H̄á seen̄bn, h̄à gbaama Sangband na n`mad l`bu, n`b̄em h̄omba kpaalaa ka h̄of̄ilg n̄yen kpaalaa Sangband nn bag bii kw̄ēn. <sup>13</sup> M̄à kpēh̄da-n na h̄à jaar̄ḡa hayen k̄od n`kaa n nan Lawodisee n Heraafolis tiiba m̄eh̄ba kaa.

¹⁴ T`tuur d̄ogd Lukaaswu n D̄emaas bà ta seen̄a-n. ¹⁵ Seen̄-n Lawodisee teelbee m̄em̄bee n nan Nimfaawu n kpaturu h̄ú kpogla taa h̄aa h̄uu.

¹⁶ Ban kee bà kaal-n wadgankena lee, h̄ee-n na bá ta kaal-ka Lawodisee kpaturun! L`saa, nii m̄omba n`ta kaal bee nn ba bà ta to-n kee.

¹⁷ Biiir-n-ma H̄aarkif na h̄á l̄ōm̄ n̄omb η̄m̄ēēgb Saberma nn lo-wu bii h̄en ka bo na h̄á h̄em-b h̄om!

¹⁸ Man F̄ōla, man seen̄a-n ka f̄oor seen̄bii n m̄à nufu. Deer-n na m̄à ba sargan!

Sangband h̄om̄gu b̄em n`man!

F̄ōla wadnoogrga fan da h̄od

TESALONIIK TIIBA

kee

————— B`ba wadgankenan bii —————

F̄ōla h̄oda wadgankena Tesaloniik Krista tiiba. Wii da kolg kan kpaturhuu (Tumtba η̄m̄ēegt 17.1-4). K̄orguu da ba Masedonii kpadn, goona Gr̄ees tantn. Kpadii k̄orbermḡu nnii. Yagtiiba k̄orgun. Saanba da ta ba kan, bá k̄od ba na *Yuudaa tiiban. F̄ōla weriib da ba mag n Yuudaa tiiba biiba, bá voom-wu. H̄à wadgankena, h̄à h̄oda-ka bá tii gw̄ēt h̄en kw̄ekw̄elm bee. Lee, h̄á ka m̄ōo-ba weriib.

– *Hubi1^{ga} kakeh̄nan hubi3^{gan} weraa-t F̄ōl̄wu n Tesaloniik tiiba tuurnt. F̄ōla homra kpaturhuu h̄en gw̄ēt t`ba h̄om, h̄à ka deeda-ba η̄m̄ēēgb wii m̄oma nn da her bà man bii. H̄à b̄oh̄ōo-ba lan nnii fan bag na h̄à m̄ōo-g-ba nyaanb lee.*

– *Hubi4^{ga} n hubi5^{gan}, F̄ōla saf̄l-ba η̄m̄eenm na bá ked n n̄ongan Krista tiit neermn. H̄à ta leeda-ba bii b`haam bà kpaturu bii jugun. Krista tinoogrba da h̄oda ka bag na Yeesu Krista η̄m̄etgn yelmaa. Ngu, l`ba na kpaturu tiiba k̄piidra Yeesu Krista la ba η̄m̄etgn.*

Seen̄b

1 ¹ Man F̄ōla, má n Silaaswu n Timotee t`f̄oora wadgankena ka seen̄a Tesaloniik kpaturu h̄ú ba na Sa Sangband n Berm Yeesu Krist bà refu h̄uu. Sangband h̄om̄gu n d`nigiigu b̄em n`man!

F̄ōla seen̄a Sangband Tesaloniik tiiba kaa na dii hera η̄m̄ēēgb

² T`seen̄a Sangband n`m̄em̄bee n`jugun ka kpaá saa na dii hera η̄m̄ēēgb. <sup>3</sup> T`wen seen̄a, t`ka deeda h̄eruf̄ t`Sa Sangband n̄ongan n`gw̄ēt h̄en tiim nn h̄ena η̄m̄ēēgb lee, n n`η̄m̄ēegt nn weraa na n`

soklan lee, n lan nnii n`daagb nn la ba b`jugun n t` Berm Yeesu Krist lee.

⁴ Teelba-n, t`ta miil na Sangband sokl-n n bant-n. <sup>5</sup> Biilm, Gohomt tn faa-n tii, t`ba faa-n-t noon n jahaa, t`faa-n-t n gemmnt \*Vohoom Buudm nn sah tii ka mi hom na tn faa-n tii ba gobiint. L` saa, n`miil hom tn da neer n`huuga ka bag n`homgu lee. <sup>6</sup> Nen lee, nii t tag t`n Berm t`nakpaŋa ka soŋda Gohomt kunyongbermgun n nyaagb Vohoom Buudm nn sah biin. <sup>7</sup> Welee lee, nii t hel n kit biiba bá tia Masedonii n Hákayii tantn bee nn tógaa bee. <sup>8</sup> Lag na Saberma gwæt reda nii man n taan Masedonii n Hákayii n jahaa, bà ta boŋoo baatee n`Sangband hen tiim gwæt. T`ka ta kpaá haaraa na t`boŋoom lii n`jugun. <sup>9</sup> Bà kεema baatee n`soŋdgm nn soŋdg-t mii gwæt ka boŋoo lan nnii nn gwid boga kaawr na n`to nyenwu gobiint Sangband na n`hem d` ηmεεgb lee. Dii neeran. <sup>10</sup> N`hena Sangband ηmεεgb ka hód na d`Budaaga ren sangbambiimn ká daan. Kee nnii Yeesua. Sangband himii-wu kuumn kpiirma huuga. Wii rea-t kwεwweerga ká kena kee nufun.

FÓOLWU N TESALONIİK KRISTA TIIBA

Fóola deeda han da faa Tesaloniik tiiba Gohomt lee

2 ¹ Teelba-n, n`ta miil n`momba na soŋdgm nn soŋdg-t mii, m`ba kpat yem. <sup>2</sup> L`ba hiidg ban suur-t Filiifi korgun n hem-t kan dad dad wo nn mi lee. Gwentaf', Sangband t safim-t ηmeenm na t`faa-n Gohomt t`ren d`man tii kunyongbermgun. <sup>3</sup> Lee, ka t`hofi nidba na bà tia, lag na t`titman, laa t`bagl na t`hogl hii, laa t`ba n diilbeha n hii jugun. ⁴ Haaí, yanta Sangband nyigii n yum na t`magn le n to-t Gohomt. Tn faa gwætii lee, t`kpaá bag na t`bem nidba loogu. T`bagl na t`bem Sangband loogu, dii yul nidba kwεwa.

⁵ Lee, tn faa gwætii lee, n`miil hom na t`ba teegm hii n golamei felaf'. T`ba sokl na t`way bii hii man felaf'. Sangband momr ba d`bee d`teew t`kaa. <sup>6</sup> T`ba sokl felaf na nidba bakrm-t, mina nen laa jeenba biiba. ⁷ L`ba na wo tn ba na Krista \*tumtba lee, t`da ba t`bee t`werii-n t`gemmnt. Yanta, t`da ba n`man ka hu n kókm kpaalaa. Wo nya nn sokla hà buga ka kókma-ka lee, <sup>8</sup> t`da sokl-n

l`yat l`ka boo ln kpaŋm na t`to-n Sangband Gohomtii n jahaa, na ln bem na t`to-n n t`neermii mef'. N`da bee-t daft kpaalaa.

⁹ Teelba-n, ¿ n`høj lan nnii tn da her ηmεεgb n`huuga, n giidm tn da ba n miin? ¿ N`ta kpaá deer na t`da hera ηmεεgb n t`nifi nyingu n muunu na n`ni hii daa gi bii t`juguni? T`da hena welee ka faa-n Sangband Gohomt. ¹⁰ N`ba n`bee n`teew t`kaa, Sangband momr mef'. N`miil na t`da neera n`huuga t`neerm ba *kel kel, ka ba sobb, nen nen tia nen n`nongan, hii kpaŋ hà bee hà nyaan tiit na hà biir t`jugun. ¹¹ N`miil tn da neer n`man n`ni baaben tii lee. T`da neera wo sa nn neer haarn há bii huuga lee. ¹² T`da sahl-n rarm, ka hafla-n, ka gbaama-n ka tidr na n`neer wo Sangband nn bag lee. Dii hofl-n na n`jib d`huraantn na n`n dn n`radg taa d`nyokb.

Fóola mɔɔ Sangband seenb Tesaloniik tiiba kaa na dii hera ηmεεgb

¹³ T`ta seena Sangband kutuuu n`jugun na dii hera ηmεεgb l`kpaá giid-t jeent tiit kaa. N`soŋdg biilm gwæt tn faa-n tii wo lag nida noon gwættn. N`soŋdg-t wo tii momt nn ba bii biilm. T`ba na Sangband gwættn ka hena ηmεεgb nen nen tia nen n`ni.

¹⁴ Teelba-n, n`werii welee ka tógaa Sangband kpaturi hí ba \*Yuudee tantn ka nawr n Yeesu Krist hii. Biilm, n`tii n jum kunyongu n`teelba momba nihin wo bee nn da ta diir kunyongu \*Yuudaa tiiba nihin lee. <sup>15</sup> Bee da kura \*gwæt boŋootba, n kuum t`Berm Yeesua, n hem tii t jum kunyongu. Bá neerm kpaá ba Sangband loogu, bá ka log bayen na nidba momba rafeedba, ¹⁶ ka kewr na t`daa faa \*bá kpaŋ na Yuudaa tiiba bee gwæt t`ba t`dah bá juuni tii. Welee nnii ban her le *ka togla kpaalaa bà fubeŋii ban mana ka heena hii heb*. Tii lee, Sangband kwεwweerga t saa n luurm bá jugun.

Fóola tuuma Timotea

¹⁷ Teelba-n, bii b`hel ten bii lee, l`radg t`n nn goora halanfha, t`gbani t ka ba voku n nn, gwentaf' ka nyohr n nn t`kwεwan. T`naka t`ni ka bag n mólom na t`móog-n nyaanb. ¹⁸ Tii kaa nnii tn da bag na t`daan n`man. Fóol man mà mɔma, mà gira welee tómb mliim gwentaf', *Saatana kewr-t. ¹⁹ ¿ Lag ta nii kaa nnii tn ba t`kad n daagb? ¿ Lag nii kaa nnii tn ba nyaagb ni? ¿ Lag ta nii kaa nnii tn

Te I

ba t`sohdg jugun deb fat? ¿Lag welee jugun nnii tn kee t`nyokm tyen t`Berm Yeesua daanm goor? ²⁰ Biilm, nii kaa nnii ban bakra-t. Nii kaa nnii tn ba nyaagbn.

3 ¹ Tii kaa nnii, wo tn da kpañ t`bee t`hód lee, t`mug na tii ba t`kpat t`bém tyen Hátæen. <sup>2</sup> Lee, t`tamn t`teel Timotea. T`n wun t`hena Sangband ημεεγβ ka faa Krista Gohómt. T`da tamn-wu na hà si-n ημεenm, hà ta haflg n`gwæet hén tiim. <sup>3</sup> T`hera welee ka bo na kunyóŋu daa yatg hii hà lor. Nii momba n`miil na welee kunyóŋu ba kù bém t`neermn. ⁴ Tn da ba n`man lee, t`da beda-n n dool na kunyóŋu ba kù kenm t`neermn. Bii nnii b`ta daan n`jugun wo nn mi lee. <sup>5</sup> Wo man da kpañ mà bee mà hód lee, má tamn Timotee na t`hom lli n`gwæet hén tiim jugun. Man da sol bii nnii na ημεgiita daa ημεgii n nn t`ημεεγβ kpat yem. ⁶ Ngu gwelŋa, Timotea ræn n`man n kpen nnii. Hà beda-t gohómt n`gwæet hén tiim n`sóklb jugun. Hà ta beda-t na`la ba n diilhoma t`jugun, na`bagl na n`móog-t nyaanb wo tii momba tn ta bag na t`móog-n nyaanb lee.

⁷ Welee lee, teelba-n, wo t`nn kad n diila ka ba kunyóŋun lee, n`gwæet hén tiimii hel n hafli-t. ⁸ Gwelŋa, wo nn kpat n ka nawr n Sabermwu kpaalaa lee, l`ηmet n himii-t.

Foola seenja ka gbaama Sangband na d`saa hà móog Tesaloniik tiiba nyaanb

⁹ Welee lee, t`ka kpaá miigaa lan nnii ln ba na t`seerj Sangband hóm n`jugun na d`hera ημεεγβ lee. Biilm, nyaagb nn saf-t Sangband nongan bii kpañ jah'. ¹⁰ Tii kaa nnii tn jobla Sangband nyingu n muunu na d`si-t huru na t`móog-n nyaanb, t`hewl-n bii b`fad n`gwæet hén tiim jugun bii.

¹¹ T`Sa Sangband móm n t`Berm Yeesu bá maantr t`huru, bà kpañaa-t bà san n`man! ¹² Saberma hém na n`taa sóklb berijm! Hà ta he na b`yadgm nidba momba jugun wo tn sókla-n lee! ¹³ D`haflg n`kwæewa! Welee lee, n`bém buudba hii kpaá yu tiit na hà biir n`jugun t`Sa Sangband nongan, goor t`Berm Yeesu Krista daa ηmetgna wú n`hà reba momba^z.

3.13 Hà reba gwæeguú humb ba tomb mreñ'. Baa bà bee bà ta hom na há tumtba.

Foola WERAA LN BA NA BÁ HEM GWÆET HÉN TIIM N ηΜΕΕΓΒ LEE

Neer-n wo Sangband nn gbaama lee!

4 ¹ Teelba-n, tn bo na t`felg gwæelb ka bóhóo-n na t`werii-n lan nnii ln ba na n`neer l`ba Sangband loogu lee. Ta welee nnii nn ta neer. T`gbaama-n ka hafila-n na n`hém welee l`ked n nongan. T`gbaama-n welee ka tagaa n Berm Yeesua hidrn.

² N`miil hóm bahlb tn da to-n Berm Yeesua hidrn bii. <sup>3</sup> Bii nnii na, Sangband bagl na n`bém buudba, na n`mad nyen n neerbefm. <sup>4</sup> L`ba na baaben tia miig hayenwu madm na há neerm safm valgm ka ba buudm^z. ⁵ Lag na há diila kuliim nakakeet ημεεgt jugun wo bá kpaá seenja Sangband bee nn hena lee. ⁶ Welee lee, l`kpañ na hii kohf hà teelwu n gwæet laa hà hogl-wu. ¿Berma kpaá gbaama fóm welee befhuu kaa? T`da fetg-n-t bóhóob ka bahla-n. ⁷ Sangband ba hóh-t na t`neer nakakeet neerm. D`hóh-t na t`neerm bém buudm. <sup>8</sup> Tii kaa nnii hii há kóhda welee bahlbii wii, lag nid nnii han kóhda, Sangband nnii han kóhdg. Dii safli-n d`*Voohoom Buudm.

⁹ Bii b`hel taa sóklb jugun bii lee, mà ta kpaá haaraa na mà hór-n tiit l`bahr n tn. Sangband móm werii-n ln ba na n`sóklm taa lee. <sup>10</sup> Ta welee nnii nn ta neer. N`werii welee n sókl n`teelba momba bá ba Masedonii tantii méntiin bee. Teelba-n, tii nn bahla-n bii nnii na n`hém welee l`ked n nongan. <sup>11</sup> Tii lee, hém-n gemm na n`neer nigiiun! Geem-n n`ret! Bagm-n na baaben tia téguum bii hà nabia noon na hà bee hà yuŋ hà neerm! Tn da fetg-n weriib bii nnii. <sup>12</sup> Welee lee, bá kpaá ba kpaturun bee valgm-n, lee, n`ta kpañ n`fegr hii baku kwæen.

Bá kpiir ka tia Krista hén bee gwæet

¹³ Teelba-n, tn kpaá n bag na n`bém nyeetn n bii b`hel kpiirma jugun bii, ka bo na n`daa bém gbegbelr wo nidvolba bá kpañ n daagb bee. <sup>14</sup> T`tia biilm na Yeesua kpiira n himt. Ta welee nnii tn ta tia na Sangband nan tagaa n Yeesu d`himii biiba bá kpiir bee na bá n wun bà bém taa man.

4.4 L`ba na baaben tia miig hayenwu madm na há neerm safm valgm ka ba buudm. Baa bà bee bà ta hom na L`ba na baaben tia roodg hà foga, na wú n wun bà neer l`saf valgm ka magr n Sangband.

Te I

¹⁵ Lee, kpay-n tn bo na t`biir-n ka figaa Saberma gwæet tiit jugun tiit! Ten, ten kee t`neer Berma ηmetgnm goor ten, t`kpaas kee t`dæfdg bá kpiir bee nõngan. ¹⁶ Sangband kee d`to wad, t`hom *sangbantumtberma noor, t`ta hom Sangband muulja, Berma hofntn sangbambiiimn. Bá kpiir ka tia Krista jugun bee himtg nooga. <sup>17</sup> L`saa ten kee t`neer ten, l`laglg t`n ban, l`vii-t watn na t`tuug t`Bermwu n faaga, t`n wun t`bem taa man kakefnan. ¹⁸ Haflgm-n taa kwæewa n welee gwæetii!

Krista ηmetgnm jugun gwæet

5 ¹ Teelba-n, Krista ηmetgnm vuugu n m`waaru jugunii, l`ta kpaas gbaama na t`mõõg-n tiit foorb. <sup>2</sup> N`miil hom na Berma goor nan tudaa wo bawda nn kena nyingu na hà baaw lee^z. ³ Nidba nn kee bà bõhõõm na nigigu bee, hii kpaas dama hà tuurwu lee wen, yelmaa, bæfhu tifdg bà jugun wo wiiru nn tudaa futii lee, lee, hii kpaas hà bee hà fetg.

⁴ Mà teelba nen lee, lag nyeetn hefl-n na goorii nan tud-n, ⁵ n`mæmbee wiinga n muunun bii nn mi. T`kpaas na nyingu n nyeetn hefl-t. ⁶ Tii lee, tn daa goom-n goom wo volbee! Tn neer-n ka ba saw ka kpaas ba dewt! ⁷ Bá go bee, nyingu nnii ban go. Bá kuu daam bee, nyingu nnii ban nyi ka kuu. ⁸ Ten ba na muunun bii ten, tn daa bem-n dewt! Tn jad-n t`hoodwant! T`log sòklb n gwæet hen tiim wo hooddimgu. L`saa t`log t`*jugu dahb* daaǵb wo *heer*. <sup>9</sup> Biilm, Sangband ba hof-t na d`kwæeweerga nan lor t`jugun. D`hof-t na t`nan yuuj jugu dahb ka tagaa n t`Berm Yeesu Krista. ¹⁰ Wii kpiira t`kaa ka bo na há ηmetgnm goor, mina t`neeran laa t`kpiirani, na t`n wun t`nan jib neermn. <sup>11</sup> Tii lee, haflgm-n taa kwæewa ka tãra taa na n`berj̄m gwæet hen tiimn wo nn hena lee!

Bahkaawrb n seenj̄b

¹² Teelba-n, t`gbaama-n na n`jahrm bá hena gemm ka kpaasaa-n ka hagla-n bee. Bà hena ηmæǵb Saberma hidrn. ¹³ Weriim-n-ba na n`sòkla-ba! Nyõkm-n-ba ka weraa-ba na n`sòkla-ba kpaalaa ηmæǵb ban hena n`huuga bii kaa! N`n ban, neer-n n`mæmbee taa man nigigun!

5.2 Nyaan Matewa 24.43, n ta Lukaasa 12.39.

¹⁴ Teelba-n, t`bahla-n na n`veniim bá neerm kpaas hom bee nabiiir, ka doola bá bõrii ηmeenm bee kwæewa, ka tãgr bá hadg bee. Jum-n kwæwr n bà mæmbee! ¹⁵ Sugm-n na hii daa ηmælgm hà tuurwu hà bæfhu! Lee, bagm-n kutuuu taa homgu, ka ta bag nidba mæmbea reku!

¹⁶ Bæm-n nyaaǵbn kutuuu! ¹⁷ Seej̄m-n Sangband ka kpaas saa! ¹⁸ Seej̄m-n-d baa laawen na dii hera ηmæǵb! Nen, n`n Yeesu Krista nen laglg nen, Sangband nn bag na n`hem bii nnii. ¹⁹ Daa kewr-n *Vohoom Buudm na m`daa hem ηmæǵb! <sup>20</sup> Daa nim-n bá bõhõõ Sangband noon gwæet bee gwæet! <sup>21</sup> Lee, nyilgm-n l`menguu ka banta b`ba hom bii ²² ka mad nyen n baa bæhteku mengu!

²³ Sangband móm̄r sahl nigigu. D`he n`bem buudba n`bilmrii kpaalaa, n`gbani n`vohoom n`liliit, ka bo na t`Berm Yeesu Krista ηmetgnm goor, hii daa he hà nyaan tiit na hà biir n`jugun. ²⁴ Hii há hof-n wii bõhõõ hà gwæet n ka mad-t. Wii beel hà he l`menguu.

²⁵ Teelba-n, t`gbaama-n na n`ta joblm Sangband t`hen. <sup>26</sup> Seenj̄-n teelbee mæmbee ka hogaa-ba! <sup>27</sup> Mà gbaama-n t`Berma hidrn na n`kaal wadgee teelbee mæmbee.

²⁸ T`Berm Yeesu Krista homgu bem n`man!